

portorožan

GLASILO KRAJANOV PORTOROŽA
IL GIORNALINO DEI CITTADINI DI PORTOROSE
november 1991 - novembre 1991 • štev./N° 11

BLIŠČ IN BEDA JAVNOSTI

V zadnjih številkah smo objavili nekaj izzivalnih sestavkov. Na nje smo dobili precej različnih odmevov. Ti so svojevrsten barometer, koliko je "Portorožan" postal glasilo prebivalcev našega kraja. Na nekatera vprašanja pa ni bilo odgovora. Predvsem od tistih ne, ki bi bili dolžni na javno zapisano misel ali vprašanje odgovoriti ali dati dodatno pojasnilo.

Objavljeni seznam "črnograditeljev" je sprožil razburljive proteste. Vmes so bili očitki, zakaj nismo podatkov preverili, češ da je vmes mnogo neresničnega. Seznam o "črnograditeljih" je bil predložen kot uradno gradivo občinski skupščini. Zato ni bilo razloga, da bi dvomili vanj. Pa tudi takšne pravice nimamo. Pričakovali smo, da bodo na te odmeve odgovorili nosilci javnih pooblastil, ki so ta seznam pripravili in so po demokratičnih načelih tudi zanj dolžni odgovarjati javnosti. Razen pristojnega obalnega inšpektorja se ni na te pripombe zganil nihče od tistih, ki so gradivo pripravili in ga predložili skupščini. To bi bilo rečeno lahko označili kot ignorantski odnos do javnosti.

Že grški modreci so vedeli, da v življenju ni sonca brez sence. Vsaka misel ne more biti vsem všeč. Še posebej, če v njej vidimo sami sebe.

Navadno se radi spogledujemo v ogledalu. Gorje pa, če v njem vidimo, kar ne godi naši narcisoidnosti. Po tistem znanem ... zrcalce, zrcalce povej... se navadno raztogotimo nad zrcalom, češ da je ono krivo, če nam ne odseva tistega, kar bi radi videli o sebi v njem.

Že večkrat smo zapisali, naj bi bil Portorožan odsev našega življenja. Naša naloga je, da postavljamo ogledalo pred lice sončne in senčne vsakdanjosti. Prav malo moralno pa je, če nam kdo, ki ni bil zadovoljen s svojo podobo v ogledalu javnosti, podtika, da smo njegovo podobo ujeli skozi konkavno ali konveksno površino.

Prav vsi radi ujčemo svoje demokratične predstave o življenju. Te pa imajo seveda neke subjektivne primesi. Če smo v resnici za demokratične odnose, potem moramo soglašati, da skorajda ni stvari, ki ji ne bi koristil poživljavač prepričanih javnosti.

Gustav Guzej

ODGOVORI in ODMEVI na NAGRADNO NALOGO Iščemo najboljše ideje: Kaj na mestu "Kaštela"? "Kaštel" buri duhove in rojeva predloge

V prejšnji številki "Portorožana" smo vam dali "za nalogo", da razmislite, kaj postaviti na mesto, kjer je zdaj tržnica "Kaštel". Dobili smo kar nekaj predlogov - nekaj po telefonu nekaj pa pismenih - z vsemi potrebnimi utemeljitvami.

Tako nas je npr. poklical David FURLAN z Vilfanove ulice, ki meni, da bi moral "Kaštel" ostati, saj je edino zbirališče v Portorožu. "Vsakemu mimoidočemu je prijetno nekoliko v njem postati. Povsod v turističnih deželah, v Španiji, na Portugalskem, se ljudje zbirajo na prostem. Če hočemo imeti turizem, moramo ljudje tudi malo potrpeti..." Veronika FUKS s Senčne poti pa predlaga, naj se uredi cvetlični vrt s klopmi, z vodometom ...

Objavljamo pa tudi pismene predloge in ideje. Preberite, so izredno zanimivi! **O nagradah pa na koncu (stran 3)!**

Dr. Miroslav ZEJ:

Namesto "Kaštela" morski akvarij

Morski akvarij je kulturna ustanova pomorskega in biološkega pomena, ki ima precejšnjo težo v razvitem turizmu, splošni izobrazbi, šolstvu, pomorstvu in sploh sodobni kulturi primorskega človeka. Lega, kjer stoji "Kaštel" je prav idealna, saj leži na prometni točki turistov, kopalcev in sploh pretoku našega prebivalstva.

Obetavnost tega akvarija je garantirana poleg odličnega mesta tudi zaradi bližine morja, strokovnega osebja in Morske biološke postaje v Piranu, dosedanje veliko znanje vodje piranskega mor. akvarija g. Zvoneta Kralja, prav tako pa tudi bogata morská favna piranskega akvatorija, bližina tržaškega in rovinjskega morskéga akvarija (zamenjava, strokovnost). Glavni investitor bi lahko bil Casino, saj je g. Spinelli svoj čas na naš predlog (Morske biološke postaje) zavel ugodno stališče za izgradnjo akvarija v solinarskem magacinu, ki pa je bil za tako zadevo nedostopen.

Tina HORVAT :

Lokalčki s pestro ponudbo, kjer bi lahko človek kaj popil in se sprostil ...

Ob prebiranju "Portorožana" sem zasledila zanimivo temo "Kaj namesto "Kaštela"?" in ob njej se mi je porodila ideja.

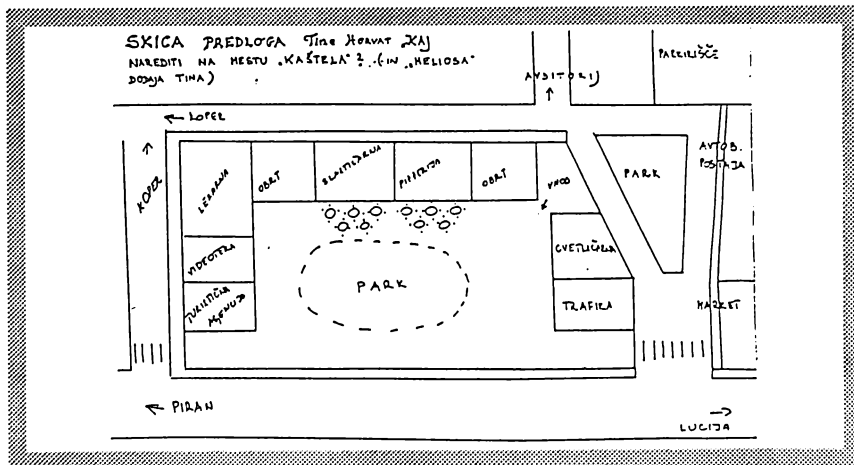
V Portorožu živim od rojstva, torej 18 let in ves čas opazujem razvijanje tega mesta, čeprav me nekaj stvari oz. lokacije določenih objektov motijo.

Mislím, da je v Portorožu nekaj znamenitosti, ki bi jih morali čuvati in dokler teh ne bi uredili, ne bi sploh smeli razmišljati o gradnji novih.

Zanemarjene stavbe ne spadajo zraven novih. Ker je tu vprašanje "Kaštel", bi rada omenila, da je stavba Helios, ki stoji zraven Kaštela, še najprej potrebna popravi, kot pa, da se zraven nje dela kaj novega.

Po mojem bi bilo nujno potrebno to stavbo zrušiti, ker res kazi sam center Portoroža in spominja na predmestja velemest in nikakor ne na turistični kraj.

(dalje na strani 3)

KDO JE KDO V PORTOROŽU?

NAŠI OBRAZI • NAŠI OBRAZI • NAŠI OBRAZI

Nepogrešljiva dama našega turizma

Za nas, stalne prebivalce Portoroža, so turizem predvsem ljudje, ki jih srečujemo po cestah, prisluhnemo njihovi govorici v različnih jezikih, ki zbudijo pozornost bodisi s svojo zunanostjo ali posebnim obnašanjem. In si mislimo: to so tujci. Potem so za nas turizem še poslopja, večji ali manjši vrvež, avtomobilski promet in glede na letni čas bolj ali manj razgibano življenje v celotnem kraju.

Vendar je vsebina turizma še mnogo več. Za ljudi, ki so prišli k nam so predvsem ure in dnevi, ki jih tu preživijo, in jim pustijo globlje ali le plehke doživljajske vtise.

Kakšno pa je življenje ljudi, ki s prtljago v roki stopijo v hotelsko poslopje, kako je njihov vsakdan razpet med hotelske hodnike, restavracijske prostore, apartmaje ter srečanja z znanimi ali neznanimi ljudmi in osebjem, ki naj poskrbi, da bo njihovo bivanje skladno z dopustniškimi pričakovanji?

O vsem tem in še marsičem drugem, bi nam lahko veliko povedala naša krajanka **Irena Kandare**. Njen poklic je poskrbeti za nešteto stvari, da bi imel gost, ki stopi v katero izmed sprejemnic v hotelu Palace, občutek, da si bodo v hotelu res prizadevali za njegove prijetne počitniške dneve.

Animatorica hotelov Palace. Pravzaprav mnogo več. Na različnih prireditvah tudi krajevnega značaja, ji mnogo zaploskajo, ko nastopa kot napovedovalka, organizatorica, povezovalka programa. Polna idej je zasnovala številne prireditve, jih scensko in slikarsko uredila, na njih nastopala kot igralka. In zato ji nekateri utemeljeno pravijo: nepogrešljiva dama našega turizma.

Samo nekaj najnežnejših otroških let je okušala slast celinskega podnebnja. Potem pa vse otroštvo, mladost in zdaj najlepša leta v Piranu in Portorožu.

Bolj redki mladi domačini so se odločili za poklic v turizmu. Irena Kandare je ena izmed teh redkih. Različne stopnje in kamrvice turistične dejavnosti je spoznavala. Videla je, kako je to v tujini in lahko primerjala, kaj bi bilo treba narediti pri nas doma. Predvsem, kaj narediti, da bi bili hotelski prostori in vse, kar je povezano z njimi, čim bolj privlačni za ljudi, ki se za krajši ali daljši čas nastanijo v njih.

V njeni sobi v grand-hotelu Palace je vse živo različnih dokazov pestrosti animatorskega dela: veliko fotografij, prireditev, ki jih je sama zasnovala, zanje naslikala scenske rekvizite, priskrbela garderobo. In kar je posebej važno, povsod posnetki, dosti ljudi. Vmes diplome. Tudi tista hotelske fakultete v Opatiji.

V pritličju grand-hotela Palace poseben prostor za razvedrilni program. V njem prebijejo veliko uric v različnih interesnih dejavnostih otroci, pa tudi odrasli. Mini-klub, trim kabinet. Prav zdaj je v hotelu precej gostov beguncev in z njimi otroci.

Animatorski poklic šele orje ledino, vsaj pri nas, pripoveduje. Razvedrilni program ponuja vsak dan nekaj posebnega: od družabnih srečanj, do izletov, interesnih družabnih iger. In to zdaj, v tem času, še bolj pa sezonske mesece. V nekaj letih je animatorstvo postalo nekaj, brez česar ne gre več.

Irena Kandare se ne predstavlja le s svojim delom v hotelskem okolju. Mnogo možnosti imamo s tem popestriti tudi življenje v celotnem Portorožu. Žal še ni dovolj razumevanja, je čutiti nekoliko grenkobe med vrsticami njenih besed. Morda tudi zato, ker mnogi še vedno mislijo, da sta postelja in pogrnjena miza za turizem dovolj.

In vendar se vse spreminja. Tudi glede nujne povezanosti med hotelom in krajem.

Gustav Guzej

Kdo in koliko učencev je v srednji pomorski in prometni šoli
Srednja pomorska in prometna šola Piran je na Poti pomorščakov 4 v Portorožu (tel. 73-391). Deluje že 44 let, 30 let v sedanji stavbi skupaj z Višjo pomorsko šolo. V tem šolskem letu obiskuje šolo 428 učencev, ki so porazdeljeni v tri smeri:

- plovni tehnik ima 92 učencev,
- ladijski tehnik 96 učencev in
- elektrotehnik-elektronik 240 učencev.

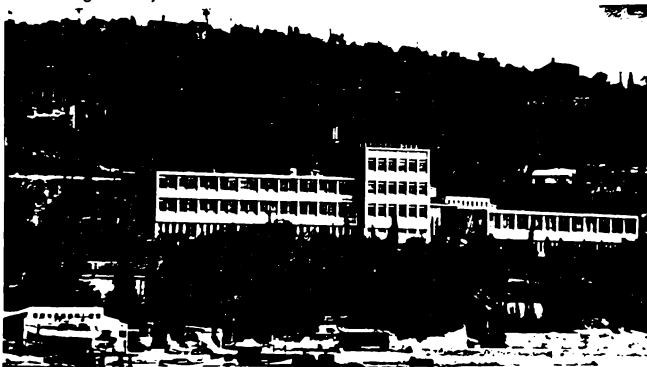
To je izrazito fantovska šola, saj je vpisanih samo 6 deklet.

Iz piranske občine je 110 učencev, iz izolske 60, iz koprške 188, iz drugih občin pa 59. Iz drugih republik 11 dijakov redno obiskuje šolo, v zadnjih dneh pa je prišlo še nekaj ubežnikov.

Na šoli je redno zaposlenih 38 delavcev, od tega 27 profesorjev, štirje so zunanji sodelavci.

Ravnatelj je **prof. Jože SORTA**, njegov pomočnik je **prof. Karl BOLE**.

V prihodnjem letu bodo opravili reorganizacijo oz. redukcijo upravno-tehničnega osebja.

SREDNJA POMORSKA IN PROMETNA ŠOLA PRED 30 LETI

KJE LAHKO DOBITE "PORTOROŽANA" ?

"Portorožan" izhaja **enkrat mesečno** in je glasilo krajanov Portoroža. Dobite ga lahko brezplačno. Lahko ga najdete na naslednjih mestih v Portorožu:

BELI KRIŽ:

- v marketu "Mercator-Degro" in
- v marketu "Jestvine";

BERNARDIN

- v minimarketu (MINICOOP);

PORTOROŽ - center

- na pošti,

- v papirnici in knjigarni "LIPA",

- na banki,

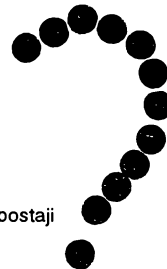
- v marketu "Mercator-Degro" na avtobusni postaji

- v marketu "Jestvina" (Obala) in

- v marketu "Jestvina" (Stara cesta).

Ponekod nam krajanji pomagajo pri brezplačni distribuciji (npr. Lepa cesta, Vilfanova, Vesna, Senčna pot, Mirni kot, zgornji del Sončne poti, Strma pot, Prečna pot in še kje ...) **Seveda vabimo še prostovoljcev za distribucijo.**

Če si hočete zagotoviti redno prejemanje "Portorožana" (brezplačno), sporočite svoj naslov na KS Portorož (tel.: 73-046 !)

ELEKTROINSTALACIJE

Roman KONTIČ

Belokriška 9, Portorož, telef.: 75 994
SE PRIPOROČA !

KOMPAS KOMPAS KOMPAS

Kompasov val * Kompasov val * Kompasov val

V mesecu novembru in v decembru smo pripravili potovanja v ITALIJO, EGIPT, FRANCIJO, IZRAEL, NA NIZOZEMSKO IN MADŽARSKO.

V domovini organiziram počitnice v BOHINJU, BOVCU, KRANJSKI GORI, na BLEDU, na ROGLI.

SMUČARJI!

Poleg kataloga SMUČANJE 91/92 organiziram enodnevno smučanje v SLOVENIJI in tujini (AVSTRIJI/ITALIJI).

INFORMACIJE IN PRIJAVE NA: TEL. 066/73-160/167 * TLX 34116
* FAX 066/74-398

Kompasov val * Kompasov val * Kompasov val

Namesto čestitk: NA POTEZI STE BRALCI !

Tokrat ne objavljamo že ustaljene rubrike "ČESTITAMO", raje vabimo vas, spoštovani bralci k sodelovanju. Če želite v "Portorožanu čestitati ali voščiti (npr. ob bližajočem se Božiču ali novem letu) svojim najbližim - prijateljem, sorodnikom - nam lahko to sporočite pisмено na naslov uredništva ali po telefonu (73-046) !

PRIČAKUJEMO VAŠE ČESTITKE IN VOŠČILA, KI BODO ZAGOTOVO RAZVESELILE VAŠE BLIŽNJE !

POMAGAJTE NAM UREDITI NOVOLETNO ŠTEVILKO -

POŠLJITE NAM VAŠA VOŠČILA (osebna ali voščila podjetij, agencij ...)

Livija Sikur Zorman

IŠČEMO NAJBOLJŠE IDEJE: Kaj na mestu "Kaštela"? (Nadaljevanje s 1. strani)

Glede Kaštela pa tako. Poleti sem tudi jaz večkrat zašla na Kaštel in opazila, da stojnice niso bile polno zasedene kot prejšnja leta. Seveda, previsoke najemnine, malo turistov, visoke cene, pa smo tam. Kaštel je bil mogoče petkrat v celem poletju poln in še takrat so poležavali po tleh mladi pijančki. Zdi se mi škoda tak prostor uporabljati le pet mesecev v letu, ostalih sedem mesecev pa je kot da je vihar odnesel streho. Prav tako izgleda !

Mi mladi pravzaprav v Portorožu sploh nimamo kam iti proti večeru, kjer bi lahko posedeli ob glasbi, pojedli kakšno dobro pecivo in malo pokramljali.

Moja ideja bi bila na mestu, kjer sta Kaštel in Helios zgraditi nek center, kjer bi človek lahko kaj kupil, se usedel in popil pa tudi sprostil. Jaz si predstavljam nekako tako kot sem narisala. Skratka, dobro bi bilo ta del poživiti z lokalčki različnih dejavnosti, ki seveda s hrupom ali čim drugim ne bi ovirali samega mestnega jedra in prebivalcev.

No, to so moje ideje, ki sem vam jih na kratko sestavila na papir.

Marija BOŽIČ :
"Kaštel" popestri poletni večer (tudi tistim s plitvejšim žepom)

Redno prebiram Portorožana in se zahvaljujem vsem, ki se trudite, da lahko izhaja.

Tako vsaj krajan zve, kaj se dogaja v njegovem okolju.

Pripomba glede "Kaštela" : Menim, da je za poletje kar v redu - precej popestri poletne večere tudi tistim, ki nimajo preveč denarja, da se lahko razvedrijo z muziko.

Precej pa nas motijo smeti, ki jih v nočnih urah prinašajo od zelo daleč naokrog. V samem Kaštelu je poskrbljeno za čiščenje, naokrog pa zelo slabo.

Postavila bi vprašanje, in prosim, če je mogoče, da dobim tudi odgovor; kdo je zadolžen

Še en pogled na "Kaštel" ...

Pogled na usodo "Kaštela" skozi oblastniška očala :

Republika Slovenija
Občina Piran
Komisija za turizem

Zborom skupščine občine Piran
p r e d l a g a m o

1. Kaštel v Portorožu naj se s koncem letošnje sezone za stalno ukine.

Predsednik Komisije:
Dušan Puh, dipl. iur., l.r.

S seje Sveta KS : SEJÉMO S "FIGAMI" V ŽÉPU !

Svet skupščine KS Portorož je na svoji zadnji, 13. seji obravnaval tudi osnutek programa investicijskega vzdrževanja komunalnih objektov in lokalnih ter krajevnih poti v naši krajevni skupnosti za naslednje leto. Urediti, asfaltirati, postoriti ... bi bilo potrebno dosti tega in onega, vendar je bil program krajevnih skupnosti dolga leta predvsem zbirka lepih in pobožnih želja, naredilo pa se je bore malo ...

Vzrok je bil zmeraj enak - ni (bilo) denarja ! Je mar ta "bilo" pozabljen ? Na žalost ne; kaže pa, da so se obveznice, ki jih je letos izdala naša občina, izkazale kot dober način, kako najti in obrniti denar, da se v občini nekaj naredi ! No, obveznice niso od včeraj, niti niso naš izum - ideje smo si sposodili na zahodu, kjer se izgradnja infrastrukture in javna dela financirajo na takšen način.

In kaj bi bilo potrebno najprej urediti v Portorožu ? Razsvetliti ulice v portoroškem "zaledju", so se strinjali vsi člani Sveta : Cvetno pot, ki pelje k cerkvi, Prečno in Senčno pot, Kopsko cesto in Pot pomorščakov, Fizine in postaviti vsaj kakšno svetilko na Šentjanah ...

Urediti je treba spodnji konec Sončne poti, pa Pot pomorščakov, asfaltirati zgornji del Cvetne poti, urediti strm dostop k stanovanjskim blokom na Letoviški poti in še kje ... Avtobusna postajališča so potrebna kritine pred dežjem in burjo.

Osnutek programa so člani Sveta še bogato dopolnili, tako da je zdaj želja še več ...

Če ste praznoverni, boste rekli, da je bilo to sprejeto na 13. seji ... s številko 13 pa vemo, kako je!

za okolico, naprimer ob cesti, kjer se noben smetar ne pritakne smeti, kar je čez rob ceste.

Tudi sedaj je zelo nečisto. Toliko nezaposlenih, pa se ne da to urediti ?!

IN KAKO SMO RAZDELILI NAGRADE?

Odločitev seveda ni bila lahka, kot nikoli niso takšne odločitve ! Pa se je uredništvo nazadnje tako odločilo :

1) DARILNI PAKET "DROGE" Portorož, v katerem so razno razni "Drogini" proizvodi, prejme za najbolj uporaben ter perspektiven predlog Tina HORVAT z Vesne 22 ;

2) dve (prazni) kaseti za najbolj izviren predlog prejme dr. Miroslav ZEJ iz Lucije, Kosmačeva 6;

3) ker najbolj duhovitega predloga ni bilo, smo se odločili za najbolj prisrčen predlog, ki ga je poslala Marija BOŽIČ s Senčne poti 14 (prejme eno prazno kaseto!)

(Vse tri nagrajene predloge ste si lahko prebrali v današnji številki).

Nagrajencem čestitamo in jih prosimo, da nagrade prevzamejo v tajništvo KS Portorož vsak dan od 8 do 12 ure ali pa v sredo popoldne od 15 do 17 ure.

"Zeleno šaljivi" odmev na šaljivo TOP lestvico NAJ PORTOROŽAN/KA

Prosim, da v skladu z določili IV.poglavja zakona o javnem obveščanju objavite moj odgovor na zapis pod naslovom Šaljiva lestvica, TOP TREH v številki 10 za oktober 1991.

Ker me ljudje po cesti in po telefonu sprašujejo, kaj mislim o svoji uvrstitvi na šaljivi lestvici Portorožana, glasila krajanov Portoroža, za oktober 1991, prosim, da objavite moj odgovor:

Zahvaljujem se redakciji, da me je na šaljivi lestvici razglasila za najmanj priljubljenega Portorožana. Sala ima pač resnici nasproten predznak. Dva minusa dasta plus.

Hudo pa mi je za urednika Portorožana, ker so ga v šali razglasili za najbolj priljubljenega. /Ne morem si misliti, da bi to storil on sam kot tisti, ki ima v rokah "škarje in platno".

Za ostale tri v šali najbolj priljubljene nimam kaj reči. Le čudno je, da so vsi trije pripadniki SDP, kot urednik sam, in da so vsi trije bili na zadnjih volitvah kandidati, pa nobeden izvoljen /pri čemer gospa Kosovelova v republiško skupščino ne, resnici na ljubo pa je bila izvoljena v skupščino "Obalne skupnosti", ki že desetletja predstavlja nepotrebno realsocialistično tvorbo/.

Ali je uredništvo Portorožana začelo z novo volilno kampanjo?

Dušan Puh st.

SKRB ZA OTROKE HRVASKIH BEGUNCEV JE ZA NAS VELIKA PREIZKUŠNJA

V zadnjih mesecih se je v piransko občino zatekel veliko beguncev iz republike Hrvaške. Zatekli so se k sorodnikom, prijateljem, znancem in v pribežališča - zbirne centre v Strunjanu v Hotelu "Alpetour", v Hotelu "Punta" v Piranu in v Fiesi.

Med pribežniki je tudi preko sto predšolskih otrok. Stresne situacije, ki so jih skupaj s svojimi starši preživljali, so pustile v njih strah, negotovost in tesnobo.

Štab civilne zaščite, Rdeči križ, Center za socialno delo in otroški vrtci piranske občine so pripravili konkretne akcije in dejavnosti, ki naj bi najmlajšim med ubežniki pomagali prebroditi hude duševne stiske. Že v oktobru je začel delovati otroški vrtec. Ob strokovni pomoči pedagoginje Milenke Uhelj-Oštir in psihologinje Milojke Ferluga so z otroci vzgojiteljice Lorena Bubnič, Mateja Horvat in Melita Senegačnik, sodelujejo pa tudi mamice.

Ravnateljica VVZ Lucija:

prof. Vojka Štular

HORTIKULTURNO DRUŠTVO Portorož

se solidarizira s prebivalci sosednje Hrvaške, zato se je odločilo, da letošnjega tradicionalnega decemberskega plesa ne bo organiziralo. Priznanja za letošnje leto za najboljše hortikulturno urejeno okolje - običajno jih podelijo na plesu - bodo podelili ob drugi priložnosti.

FOTO COLOR LABORATORIJ Obala 43 PORTOROŽ

Razvijanje filma in izdelava fotografij v ENI URI.

Sviluppo pellicola e stampo IN UN'ORA.

EXPRESS izdelava slik za dokumente.

Stampe IMMEDIATE per fototessere.

Cenjene stranke obveščamo, da smo se iz

Pirana preselili v Portorož (pri bivši lekarni)!

Avvisiamo la gentile clientela che ci siamo trasferiti a Portorose (presso l'ex farmacia)!

LUDRICA TUČI KAR JIMA

V zadnjem "Portorožanu" smo vas povabili, da nam sporočite, kako v teh krajih praznujemo Sv.Martina. Ker odzivov ni bilo, smo kar sami obiskali prireditev "LUDRICA TUČI KAR JIMA" v restavraciji Ljubljana.

Zagotavljamo vam, da ste nekaj zamudili, če vas ni bilo tam!

Šavrinki Rožana in Tonca sta nam povedali, kaj sploh je ludrica? Kaj Istrijani počno od Sv.Katarine naprej? Kakšno sadje jemo v Portorožu poleti in kakšno pozimi? Kam gre Istrijan pod pergolo? Zvedeli bi še, kakšna je lizing, pluralistična in tržna politika. Da Istrijana močno skrbi meja, ker mora še za motiko imeti potni list.

Mnogo je bilo tudi vinogradniških in pijanskih nasvetov. Zakaj trta joka? Kam gredo Istrijani za Sv.Martina? Kakšno vino morate piti, če hočete ostati zdravi oziroma mladi?

Skratka - bil je to večer Istre za Istrane in "forešte", ki bi radi postali Istrijani.

Za vas je bil v "ludrici" Mitja Jančar

Dr.Matjaž Jeršič: PORTOROŽ V PRETEKLOSTI,

Novi hotelski kompleksi med 1970 in 1980

Daleč najmočnejši vzpon je doživel Portorož po letu 1970, ko sta hitro naraščanje mednarodnega turističnega povpraševanja in turistično usmerjena strategija Jugoslavije pobudila vlaganja v nove turistične bivalne zmogljivosti. Nastali so novi hotelski kompleksi, s katerimi so se hotelske turistične zmogljivosti, prilagojene udobju zahodnoevropskih turistov v nekaj letih, to je od 1970 do 1980 povečale od 1.500 na 5.000 ležišč. Skupno število ležišč (v vseh oblikah bivalnih zmogljivosti) pa na 11.500. To je bil velik skok, če računamo, da je imel Portorož pred drugo svetovno vojno dobrih 800 ležišč. Mednarodno emitivno območje Portoroža se je, v primerjavi s predvojnimi, razširilo, saj je postopno uvajanje letalskih prevozov (letališče Brnik in Pula), zlasti v sklopu organiziranih potovanj, pritegnilo znatnejše turistične tokove tudi iz Velike Britanije in skandinavskih držav. Oblikovalo se je matično območje s 14 državami, od koder prihaja tudi sedaj večina tujega turističnega prometa.

Tuji turistični promet pa je postopno prevladal nad domačim, ki se je usmerjal semkaj vseskozi pretežno iz Slovenije.

V tej fazi je tako prišlo do pomembnejših družbenoekonomskih učinkov na prebivalstvo in naselitveno strukturo.

Močno povečanje turističnih bivalnih zmogljivosti in turističnega prometa je v tej razvojni fazi sprožilo problem neskladja med zmogljivostjo turističnih ležišč in zmogljivostjo za rekreacijo ob vodi ustreznih obal. Na najstarejših katastrskih načrtih, pod portoroško obalno cesto, obalne ravnice sploh ni, kar pomeni, da so jo morali postopno oblikovati z nasipavanjem in utrjevanjem obale. Tudi v obdobju 1970 do 1980 je obalna ravnica doživela znatne razširitve, tako z nasipanjem pa tudi z umikom nekaterih neturističnih dejavnosti (npr. ladjedelnica). Umetno razširjena obala in dnevna disperzija portoroških turistov na manj zasičeno južno obalo Portoroškega zaliva sta problem tega neskladja zmanjšala.

Drugi problem, ki sta ga izzvala rast in goščanje turističnih objektov ob obalni

Portoroške iskrice:

"Turizma nimamo le zaradi turistov, od turizma prebivalci živimo! Prinašati nam mora toliko denarja, da ga bo dovolj tudi za olepšanje kraja - za čiščenje ulic in pločnikov, za vzdrževanje parkov in zelenic, za javno razsvetljavo..."

✪ ✪ ✪ ✪ Dušan Puh, st.

NA LEPI CESTI NI VSE LEPO

ZAPLET ...

Krajevna skupnost Portorož je v program ureditve krajevnih cest za to leto uvrstila tudi del Lepe ceste. Piranska občinska skupščina je za to v proračunu odobrila sredstva.

Del Lepe ceste - bivše Ladjedelniške rebri - ni v program prišel kar "na pamet". Prebivalci ob njej si za njeno ureditev prizadevajo že najmanj štirinajst let! Iz leta v leto je izpadala iz programa. Preprosto, ker je bilo vedno denarja premalo, ...ali pa so bile druge stvari prej na vrsti.

Najbolj prizadeti krajanji - tisti, ki so dolga leta tako rekoč občutili blato na svojih čevljih - so letos maja prišli na sestanek v krajevno skupnost. Predstavniki občine jim je povedala, kaj bodo na Lepi cesti naredili. Najbolj prizadevni (in prizadeti) so zbrali prostovoljne prispevke za sofinanciranje... Od krajanov se je tako nakapljalo 23.950,00 takratnih dinarjev, celotna ureditev poti pa je "vagala" 360.239,70 din.

Podjetje SCT je oktobra začelo z deli. Pa so se nenada "zbudili" tudi drugi z Lepe ceste, ne le tisti, ki so doslej gazili makadam in blato. Ti pa so si ureditev ceste predstavljali drugače. Najprej so pričakovali, da bodo uredili tudi peš pot do prometnice nad Bernardinom (kar v projektu vzdrževanja ni bilo predvideno). Potem so začeli sumiti, da se "nekomu dela privatno parkirišče" -

seveda tudi za njihov denar - nazadnje pa niso soglašali, da bi del Lepe ceste uredili v peš pot (kar je projekt predvidel in s čimer so se ob tem delu poti živeči krajanji strinjali)!

... VRH...

Kaj zdaj? Ponovno sestanek krajanov, da bi ugotovili pravo voljo celotne "baze" in da bi razblinili nesporazume.

In kaj se je izkazalo?

Vsi si želijo še ureditev peš poti od Lepe ceste do prometnice Obala. Tisti, ki živijo ob pravkar asfaltiranem delu poti so z rešitvijo - del poti je dostopen z vozili, spodnji del pa ne, ker je urejen kot peš pot - zadovoljni (končno imajo asfalt!) ...Drugim, ki se najbrž zelo radi povsod prevažajo s svojimi pločevinastimi "konjički", pa ne gre "v račun", da na del Ladjedelniške rebri ne morejo, ker je postal peš pot. Nekdo z Lepe ceste je celo rekel, da bi bilo bolje, če na Lepi cesti ne bi naredili nič, kot pa to, kar se je! (Predstavljajte si obraze tistih, ki so na asfalt čakali 14 let!) Tudi sum, da bi komurkoli bilo zgrajeno privatno parkirišče, je bil (upamo) ovržen! (gre namreč za zaključek Lepe ceste!)

... RAZPLET-a - še ni!

Pa razplet? Ga še ni. Zadnje besedo imajo (naj bi imeli) cestni, gradbeni, prometni itd... strokovnjaki, ki naj presodijo, kaj je prav in kaj ni!

"GNOMA"

Peter BLAŽEVIČ

gostinstvo - novosti - marketing
objavljanje sporočil na svetlobnem displayu v Portorožu
tel.: 066/76 072, Postajališka 8

Nudi ribje in mesne specialitete
in sprejema naročila
za poslovne, poročne in druge slavnostne obede.
Portorož, tel.: 75-661

CLUB TERME PALACE PORTOROŽ

Z zanimanjem sem se odpravila v portoroške Terme, da bi izvedela kaj več o novem klubu, ki je tam ustanovljen. Bistvo kluba je povzeto tako: REKREACIJA - ZDRAVJE - DRUŽABNOST.

Vodja Term dr. Mirana MALC pravi, da je zamisli kluba botrovala želja, da bi ljudi iz obale pritegnili k družabnemu življenju. Organizirali bodo družabna srečanja, na katerih bodo tudi predstavili izdelke, ki nam pomagajo bolj zdravo in kvalitetno živeti, vzgojo za zdrav način življenja, ohranjanje zdravja in pomoč, ko so težave že tu. Če se človek zaveda koristi določenih vaj in rekreacije, jih bo tudi rajši opravljal!

Vsi programi so strokovno vodeni:

- vadba za tretje življenjsko obdobje,
- šola proti bolečinam v hrbtu in vratu,
- vaje za vitko postavo,
- aerobika in
- družinska rekreacija.

Posebej velja omeniti šolo proti bolečinam v hrbtu in vratu, ker so to težave premnogih ljudi. Šola v obliki enomesečnega tečaja je namenjena predvsem tistim, ki jim je sedeči način življenja pustil neprijetne posledice.

Razen neomejenega obiska rekreacijskih programov in pa bazena ima član Cluba še vrsto ugodnosti kot so 20 % popust pri savni, solariju in podobnih terapevtskih storitvah. Za ljubitelje cvetja pa še lepo presenečenje: 20 % popust pri nakupu lončnic in rezanega cvetja v vrtnariji Palace.

Gustav Guzej

Snežana Rešek

SEDANJOSTI, PRIHODNOSTI II. (Nadaljevanje)

cesti pa je masovni promet. V času tramvajskega prometa, izvoščkov in redkih motornih vozil je obalna cesta lahko opravljala rekreacijsko oskrbno, družabno in prometno funkcijo. Z zgoščanjem motornega prometa in njegovimi učinki (hrup, izpušni plini, fizično "okupiranje" površin) pa je postalo navzkrižje med vitalnimi rekreacijskimi turističnimi funkcijami in prometom vedno bolj problematično. Potek cestnega omrežja tik ob obali, ki so ga narekemale nekdanja agrarna in somarska opravila, je v vedno večjem nasprotju s specifičnimi turističnimi zahtevami, ki naj bi jih imel neposreden obalni pas.

SE NADALJUJE

Prva etapa se ni začela leta 1954

Na sestavek "Portorož v preteklosti, sedanjosti, prihodnosti" smo dobili več odmevov. Eden izmed njih je, da se prva etapa povojnega razvoja turističnega Portoroža ni začela leta 1954., temveč že prej.

Ivica Gostiša, s Senčne poti 69, pravi:

Že leta 1949. je bil v sklopu koprškega turističnega hotela ustanovljen v Portorožu ADRIA TURIST - potovalni urad, ki se je ukvarjal z organiziranjem, ponudbo in posredovanjem turističnih uslug. Iz arhivskih zapiskov lahko razberemo, da je ta urad leta 1950 organiziral 52 skupin, s katerimi je pripotovalo v Portorož 5157 ljudi. Razen tega so prihajali v Portorož že letovat tudi invalidni gosti, ki so si morali marsikdaj zaradi majhnih prenočitvenih zmogljivosti prostor vnaprej rezervirati.

Kot zanimivost lahko v arhivskih zapiskih preberemo, da so gosti neredko prihajali s kamioni, saj pravih avtobusnih zvez ni bilo veliko. Seveda je bilo takrat malo prenočitvenih zmogljivosti. Razen nekaj hotelov ("Central", "Helios") so turisti lahko gostovali v dvanajstih počitniških domovih v Fiesi in Portorožu.

Že leta 1949. so v Portorožu namensko pobirali turistično takso, ki so jo porabljali za vzdrževanje parkov in ulic. Da pa ni bilo gostom dolgčas, so takrat že organizirali tradicionalne dirke osličev, večerne izlete s parnikom VIDA, ki je sicer vozil v Trst. Ob gospodarski razstavi v Kopru pa je kar 700 udeležencev prebivalo v Portorožu.

Takih in drugih zanimivih podatkov je še precej. Dokazujejo, da se je portoroški turizem začel prenavljati že prva povojna leta. Po letu 1954. je prešel v drugo in leta 1970. s korenito prenovi Portoroža v tretjo fazo svojega razvoja.

Najatraktivnejša sprehajalna pot

Stokrat lahko ugibate, pa ne boste uganili. Ta ni ob morju ali skozi Bernardin, temveč prehod skozi tunel pod Valetu v Strunjan. To so navedle skupine izletnikov iz portoroških hotelov, ki so jih organizirano peš popeljali iz portoroške na strunjansko stran. In kaj je tako atraktivnega ? Nerazsvetljen predor, pričakovanje, kaj se bo odprlo na drugi strani in potem prijeten pohod v strunjansko laguno.

Na Belem križu nova trgovinica

Krajane je prejšnji mesec vznemirilo nastajajoče divje odlagališče gradbenega materiala na belokriškem avtobusnem postajališču, pri restavraciji Mercator-Degro. Pa se je izkazalo, da si Sonja Križman le pripravlja prostor za postavitve začasnega objekta (kioska), v katerem bo uredila trgovinico s šolskimi potrebščinami, časopisi in še čim, za kar si je pridobila tudi soglasje naše krajevne skupnosti.

Kam postaviti Informativno tablo ali kako si Janezek predstavlja demokracijo

Res je - pred tržnico "Kaštel" so že pred kakšnima dvema mesecema postavili informativni pano z načrtom Portoroža z označenimi pomembnejšimi objekti, ulicami ... Le pritisneš na ustrežno tipko - in že bi se morala prižgati lučka, ki označuje kraj, kamor želiš oditi ! A kaj, ko se nobena lučka - kljub vztrajnemu pritiskanju gumba - ne prižge ! In kje se je zataknilo ?

Menda upravljalec "Kaštela" pano ni dovolil priklučiti na njegovo elektriko, nihče tudi ni pomislil, da bi se dogovoril z Elektrodistribucijo Koper za priklučitev na javno razsvetljavo ...

Baje je zasebnik (ljubljanke firme INFOTOUR) preprosto zbral interesente, ki so plačali, da se njihov objekt označi (npr. trgovina, gostilna ...) na panoju in ga postavil, ne da bi prej zaprosil za kakršnokoli dovoljenje, pred "Kaštel". Tisti, ki so sofinancirali ta moderni pano pa niso zadovoljni z izbranim mestom. Zdaj zasebnik išče primernejši prostor ... Ne gre pa mu v glavo, da za postavitve takšnega objekta potrebuje dovoljenje (in to zdaj, ko si je demokracija utrla pot "v vsako vas" - beri celo v provincialni Portorož !)

Forma viva '91 ali za umetnost drevesa padajo, mar ne !?

Lastnik trdnjave na rtu polotoka Seča, odvetnik Sergij Volk se jezi, ker je kipar Janez Lenassi na Formi vivi, kjer postavlja svoj kip, dal posekati osem več kot šestdeset let starih mogočnih grobov in eno akacijo, da bo tako "boljši pogled" na Piran. Odvetnik Volk pravi, da že dolgo opozarja na sistematično uničevanje zelenih površin na Seči. Po njegovem mnenju se kamenje lahko okleše v tednu ali dveh, drevo pa rabi leta, da zraste ...

Zabojnikov ni - prihajajo smeti !

Upravljalec "Kaštela" je s prenehanjem njegovega obratovanja odstranil tudi zabojnike, kamor je spravljali odpadke. Dogaja pa se, da zdaj odlagajo smeti kar na tla ! Komunalni nadzornik je pri tem dejanju zalotil zaposlene iz bližnje turistične agencije "Kvarner", v stilu starega Scherlocka Holmesa pa je našel sled, ki je vodila v bližnjo cvetličarno in k nekaj prebivalcem s Senčne poti ! Smetnjakov pa še zmeraj ni.

Menda so lansko jesen postavili svoje Hoteli Palace, upravjalci objektov Helios in Orion, pa so jim jih ukradli, zato novih zabojnikov ne nameravajo postaviti.

Mimoidoči pa (tudi ugledni udeleženci seminarjev in simpozijev in Avditoriju) hodijo mimo in - se zgražajo.

Okrogla ogledala

Ste opazili ? Postavili so dolgo pričakovana nova (okrogla) prometna ogledala na Belokriški cesti - menda so cenejša od štirioglatih (eno stane 5.000 tolarjev). Zdaj jih pričakujemo še na Valetu, ob izstopu Sončne poti, Poti pomorščakov...

Reklamo - kam ?

Včasih lahko tudi "neprimerna" reklama prinese dobiček, kar pa zagotovo ne bo primer reklame "Fancy" na zelenici sredi ceste pred istoimensko trgovino pod Metropalom. Kaj lahko očitamo tej reklamam ?

Estetika je stvar naročnika in z njo ne bomo polemizirali, moti pa nas prostor, kjer je bila ta reklama postavljena. Po svetu je bilo že veliko nesreč, ker je voznik namesto na cesto gledal lepote na reklamnih panojih ob cesti. Vendar se naročnik v teh primerih še izgovori, da je reklamo namenil sopotnikom v avtomobilu in ne vozniku. V našem primeru ta izgovor ne drži. Reklama je postavljena na levi - voznikovi strani, v višini voznikovih oči in je svetlobna, kar voznika še dodatno moti.

Kaj je storila občinska oblast, da bi odstranila reklamo ? Nič ali skoraj nič ! Poslanci imajo pred seboj odlok o komunalnih taksah, s katerim bo komuna polnila proračun tudi iz tega vira. Kar je načeloma hvalevredno dejanje.

Kaj je storila krajevna skupnost ? Najprej smo nergali, potem smo opozarjali odgovorne. In ker vse to ni pomagalo, smo najeli "diverzanta" iz sosednje države, točneje z Reke, ki je z avtomobilom na hitro podrl reklamo in s tem zadevo spravil z dnevnega reda.

Že zdaj drsi...

Letošnja zima bo menda zelo huda, tudi v Portorožu. Turistični delavci so čez poletje nabrali mnogo premalo cvenka, da bi lahko spali mirno spanje. Vsekakor pa nismo pričakovali, da našim eminentnim ljudem že zdaj drsi - zakaj bi sicer že posipali ceste s soljo, kar mimogrede, ko so jo prepeljevali iz skladišč soli. Ali pa je bilo slanege pridelka letos preveč ?

O zasvojenosti z mamili pri nas

V septembrskem "Portorožanu" je dr. Saša Žužek-Rešek načela problem narkomanije, o katerem smo v prejšnjem, oktobrskem "Portorožanu" objavili še nekaj pogledov.

O narkomaniji, o možnostih preprečevanja in zdravljenja zasvojenosti se v množičnih medijih zdaj veliko piše in govori. Mi, kot izrazito lokalni časopis, smo se glede tega problema hoteli omejiti prav na našo občino, na naš kraj in ljudi opozoriti, da mamila niso ostala pred pragom našega kraja ali pred pragom naše, vaše, sosedove ... hiše - da je tukaj in zdaj ! In da ne moremo kar zreti in ne storiti prav nič!

Pravijo, da je v piranski občini največ narkomanov, vsaj dvesto (na vsej Obali med petsto do šeststo) in da je starost uvažalcev vse nižja ...

Zaradi tega še ne zaključujemo razmišljanj o zasvojenosti z mamili.

SREDNJA POMORSKA IN PROMETNA ŠOLA : ravnatelj Jože SORTA o širjenju mamil in zasvojenosti z njimi na njihovi šoli piše naslednje :

Prav zanimivo je, da je tudi PORTOROŽAN odprl problem narkomanije, ki postaja aktualna vsepovsod.

Na Srednji pomorski in prometni šoli, ki je izrazito fantovska šola (samo 6 deklet), ta problem ni akuten, čeprav je mnogo učencev že poskusilo kako mamilo, vendar brez posebnega "uspeha".

Šola je zelo pozorna do učencev, ki bi bili potencialni kandidati za uživanje mamil, a istočasno tesno sodeluje z Zdravstvenim domom oziroma višjo medicinsko sestro Milico MASLO, ki skrbno vodi na naši šoli preventivo proti zasvojenosti.

Šoli oziroma učiteljem ni vseeno, kako in kaj je ter bo z brezumno narkomanijo.

O mamilih in AIDS-u so naši učenci kar dobro seznanjeni in upamo, da naša preventiva ne bo zahtevala boleče kurative.

POMOČ IZ ŽUPNIŠČA : Zdravljenje v skupnostih - iskanje novih vrednot

Portoroški župnik Franc PRELC se je kar osebno oglasil v naši krajevni skupnosti, saj mu časa, da bi o svojih izkušnjah z zdravljenjem zasvojenosti z mamili in z njihovimi uvažalci napisal sam, zmanjkuje na vseh koncih.

Lani se je k očetu Francu po pomoč zatekel prvi narkoman, kateremu je seveda na široko odprl vrata. Odtlej zasvojenost z mamili jemlje tudi kot svoj problem.

Za naše področje meni, da bi bilo najbolje prenesti italijanske izkušnje zdravljenja narkomanov. V avgustu se je še z dvema zasvojenima fantoma in sodelavcem portoroškega župnišča udeležil kongresa o narkomaniji v bližini Rima, v eni od skupnostih največjega italijanskega gibanja za pomoč zasvojenim, ki jo že 28 let vodi njen ustanovitelj don Pierino Gelimini.

Osnovno geslo kongresa - ki so ga vodili nekateri že ozdravljeni narkomani in drugi še v fazi zdravljenja - je bilo PROSTOVOLJICI - VOLONTARIAT. V Italiji so namreč julija letos, po desetletnih pogajanjih, sprejeli zakon o prostovoljcih, prvi takšen na svetu ! Trenutno se v takšem centru (comunità incontro) zdravita dva fanta z obale, ki se hkrati usposabljata za terapevta.

Oče Franc je namreč prepričan, da ozdravljeni, bivši narkomani lahko najbolj pomagajo zasvojenecem do resnične ozdravitve ! Pri nas pa, na žalost, pionirski poizkusi zdravljenja, niso privedli do ene same prave ozdravitve !

Zaradi tega bi morali nameniti sredstva za zdravljenje naših mladih zasvojenih ljudi v italijanskih skupnostih (za ta

PROGRAM - PROGRAM - PROGRAM - PROGRAM - PROGRAM

dva, ki se zdaj zdravita tam, prispeva denar župnišče). Ozdravljeni narkomani bi postali jedro, opora dolgotrajnega zdravljenja (vsaj 30 mesecev) zasvojenecv v naših skupnostih, ki bi pomagale pri iskanju smisla in novih vrednot.

Pa še :

Kdor išče pomoči, se lahko obrne na Župnijski urad v Portorožu, Cvetna pot 4, telef.: 066/76-945.

Izvršnemu svetu SO Piran je bila že dana zahteva, naj premisli o možnosti ustanovitve centra (skupnosti, komune) za zdravljenje narkomanov v starem zanemarjenem benediktinskem samostanu - potrebnem obnove - na Krogu, ali pa naj pomaga poiskati primernejšo lokacijo.

Piranska občina je že pred časom za ta problem namenila 40.000 (takrat še) dinarjev, ki pa so ostali nekje v občinskih proračunskih kanalih ...

Trenutno se na obali pri dr. Milanu Kreku, s heptanonom "zdravi" 35 zasvojenecv. Bodo kdaj izšli iz brezna zasvojenosti?

GOSTILNA BELIKRIŽ

PETER ČARMAN

odprto vsak dan

od 7 do 22 ure

Po ugodni ceni nudi vsak dan tople malice ter jedi po naročilu.

- ★ **petek, 6.decembra ob 16.00** - OTROŠKI PROGRAM : GLEDALIŠKA PREDSTAVA Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane - "TRNJULČICA", pravljica bratov Grimm, v priredbi Petra Ovsca;
  - ★ **petek, 13.decembra ob 16.00 uri** - OTROŠKI PROGRAM : Disneyeva risanka "ASTERIKS PROTI CEZARJU";
  - ★ **petek, 13.decembra ob 20.30** - OTVORITEV RAZSTAVE LIKOVNIH DEL : v sodelovanju z Obalnimi galerijami in galerijo Insula - slike, ki bodo na ogled teden dni, bodo dane na avkcijo - izkupiček je namenjen DUBROVNIKU;
  - ★ **SOBOTA, 21.DECEMBER OB 16.00** - OTROŠKI PROGRAM : Disneyeva risanka "ČUDODELNI GRM";
  - ★ **sobota, 21.december ob 20.30** - AVKCIJA razstavljenih slik in dobrodelni koncert za DUBROVNIK/predvidoma bo nastopila TEREZA KESOVILJA/;
  - ★ **nedelja, 22.decembra - ves teden** : SLOVENSKI FILMSKI MARATON - z veseljem najjavljamo, da so se dnevi slovenskega filma iz Celja, preselili v naš Portorož. V enem, kot maraton dolgem dnevu, si bomo lahko ogledali vse novosti slovenske filmske produkcije /kratkometražni filmi in celovečerni/;
  - ★ **sreda, 25 decembra ob 20.30** : BOŽIČNI KONCERT - BIG BEN HIT QUARTET in organist HUBERT BERGANT;
  - ★ **sobota, 28 decembra ob 21.15** : VELIKI NOVOLETNI KONCERT, neposredni TV prenos na 1.programu TV Slovenije. SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA, dirigent Krunoslav Cipci, solista Dunja Spruk - sopran, Marjan Terček - tenor; program : F. von Suppe, J.Strauss, F. Lehár, J. Gregorc, I. Tjardovič, J.Offenbach, E.Kalman; Rezervacije vstopnic po telefonu : 73-571.
- *****
PREDVERJE AVDITORIJA : Vsako soboto po prireditvah v organizaciji Pub Napoleon Avditorij - PLES. * * * *****

NOVI STANOVANJSKI ZAKON - NOVI STANOVANJSKI ZAKON - NOV

Novi stanovanjski zakon je prinesel vrsto novosti. Najbolj so občani seznanjeni s prodajo stanovanj. Zakon pa na novo ureja tudi razmerja med lastniki stanovanj in med lastniki in najemniki.

Prodaja stanovanj

Pravico do nakupa stanovanja s popusti imajo tisti občani, ki so na dan uveljavitve zakona imeli stanovanjsko pravico. Poleg imetnika stanovanjske pravice ima stanovanje pravico odkupiti tudi ožji družinski član.

Vrednost stanovanja se določi po točkovnem listu, ki je bil izdelan na osnovi pravilnika o merilih in načinu zagotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš ter sistemu točkovanja (Uradni list SRS, št.25/81).Število točk po tem zapisniku se množi s površino stanovanja, s korekcijskim faktorjem velikosti stanovanja ter vrednostjo točke, ki jo določi republiško ministrstvo. **Vrednost točke se vsak mesec spreminja in se povečuje na osnovi indeksa rasti cen na drobno.** Imetnik stanovanjske pravice pa lahko zahteva, da se vrednost stanovanja ugotovi na osnovi sodne cenitve in sicer samo cenitve gradbene vrednosti stanovanja, ki pa ne vsebuje vrednosti zemljišča in komunalne opremljenosti.

Zakon določa popuste. Imetnik stanovanjske pravice lahko uveljavi 60 % popust od vrednosti stanovanja, če se odloči plačati kupnino za stanovanje v enkratnem znesku. Če se pa odloči za obročno odplačevanje, ima dve možnosti:

- Prva možnost je, da uveljavi 30 % popust in nato kupnino poravnava v 20 letih (v 240 obrokih).

- Druga možnost pa je, da odplača prej, s tem da ima za vsako leto prejšnjega odplačila še 1,5 % dodatnega popusta na vrednost stanovanja - že zmanjšano za 30%.

Pri obročnem plačevanju se obroki prav tako revalorizirajo. Pravico do odkupa po tem zakonu se lahko uveljavlja dve leti.

Imetnik stanovanjske pravice, ki je tako postal lastnik, stanovanja ne sme prodati, dokler v celoti ne poravnava kupnine.

Seveda bo potem vrednost stanovanja drugačna, kot je bila v pogodbi, ki jo je on podpisal. Davčna uprava bo namreč zahtevala, da cena v novi pogodbi ne bo manjša od dejanske vrednosti stanovanja.

Razmerja med lastniki

Zakon je ukinil skupnosti stanovalcev in upravljanje s stanovanjskimi hišami prepustil lastnikom. Lastniki se morajo torej sami med seboj dogovoriti, kako bodo zbirali sredstva za popravila skupnih delov in naprav in kako bodo uredili življenje v hiši. Pri tem najemniki nimajo nobene vloge, saj lastniki z medsebojno pogodbo tudi uredijo njihove dolžnosti. V hišah z več kot desetimi stanovanji in z več kot dvema lastnikoma obvezno imenujejo **upravnika hiše.** Če se lastniki ne dogovorijo med seboj, lahko katerikoli lastnik ali celo najemnik predlaga sodišču, da v nepravdnem postopku nadomesti pogodbo o upravljanju.

Z novim zakonom torej ni več "stanovanjske", ki skrbi za vzdrževanje streh, fasad, stopnišč ali stanovanj, ampak bodo zato morali skrbeti lastniki sami.

Najemna razmerja

Zakon je namesto stanovanjske pravice sedaj uvedel najemna razmerja. Lastniki, ki oddajajo stanovanja bodo morali skleniti najemne pogodbe z občani, ki imajo stanovanjsko pravico najkasneje v šestih mesecih. Najemne pogodbe morajo lastniki za vse, ki so imeli stanovanjsko pravico, skleniti za nedoločen čas, razen za tiste, katerim je prenehalo stanovanjsko razmerje oz. mu je mogoče odpovedati stanovanjsko razmerje brez zagotovitve najpotrebnejših prostorov. Lastnik prav tako ni dolžan skleniti najemne pogodbe za nedoločen čas z imetnikom stanovanjske pravice, ki gradi hišo ali kupuje stanovanje.

Pred sklenitvijo najemne pogodbe lastnik in imetnik stanovanjske pravice sestavita **zapisnik o stanju stanovanja** in določita rok za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Za določen čas se sklene najemno pogodbo, če gre za službeno stanovanje, če najemno stanovanje oddaja fizična oseba, ki ne oddaja več kot tri stanovanja, če je stanovanje predvideno za rušenje ali prenovno, če se najemno stanovanje ne nahaja v stanovanjski hiši in če se oddaja začasno osebam prizadetih v elementarnih ali drugih nesrečah.

Anton Kovšca

V AŠ DOM JE DRAGOCEN!

*Vsak dom je dragocen, pa naj bo skromen ali razkošen.
Izpostavljen je številnim nevarnostim, zaradi katerih
ste lahko v trenutku brez strehe nad glavo. Sicer pa bo
družinski proračun močno načelo že manjše popravilo. Odložite
skrbi tudi na naša ramena: zavarujte svoj dom !*

Požarno zavarovanje

*Zavarovanje krije naslednje temeljne nevarnosti:
nevarnost požara, strele, eksplozije, viharja, toče, udarca motornega vozila in
premičnega delovnega stroja, padca letala, manifestacije in demonstracije.*

Dodatno pa lahko v zavarovanje vključimo tudi naslednje rizike:

*rizik poplave, izliva vode, zemeljskega plazu, odtrganja zemljišča, snežnega plazu,
izteka (lekaže), samovžiga zalog ter izliva žareče mase.*

In kaj je predmet zavarovanja ?

*Pri zavarovanju zgradb in drugih neprimičnin so zavarovani vsi deli zgradbe,
tudi temeljni in kletni zidovi, vse vgrajene instalacije in vsa vgrajena oprema (dvigala,
centralna kurjava s cisterno za kurivo, bojlerji, klimatske naprave, hidroforji in drugo).*

*Ne zavarujemo le stanovanj in stanovanjskih hiš,
zavarujemo tudi stanovanjska posojila !*

plima, d.o.o.
pooblaščenca agencija
obala 107, lucija
tel.: 76-715

Adriatic®
zavarovalna družba d.d.
assicurazioni s.p.a.

portorožan • portorožan • portorožan • portorožan • portorožan • portorožan
UREDNIŠKI ODBOR GLASILA KRAJANOV PORTOROŽA / COMITATO
DI REDAZIONE DEL GIORNALINO DEI CITTADINI DI PORTOROSE :
Gustav GUZEJ, Mitja JANČAR, Mirko KOS, Jovan NIKOLIĆ, Marko
PODGORNIK, Irina STEGEL, Livia SIKUR ZORMAN; naslovnico je
oblikoval / copertina di : Teo TAVŽELJ, dipl. arh.; tehnična ureditev /
redazione tecnica : Boris VUK
Naslov uredništva: KS Portorož, Obala 16, Portorož, Tel. 73046 /
L'indirizzo della redazione: CL di Portorose, Lungomare 16, Portorose,
Telef. 73 046. TISK: Birografika "BORI" Izola, naklada 1500. ● ● ● ● ●

prostovoljni prispevki * HVALA * prost

Za to številko so v sklad za izdajanje "Portorožana" prispevali : naš tehnični urednik Boris VUK 500 tolarjev, butik M line (Majda Polajnar) 400 SLT, Boža SELJAK z Belokriške ceste 500 in Marija BOŽIČ s Senčne poti 200 tolarjev.

SKLAD JE BREZ DNA ...